

Komisja Oświaty, Kultury Fizycznej
Spraw Społecznych, Przestrzegania
Prawa i Porządku Publicznego
Rady Gminy Ustka

**INFORMACJA Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII ZA 2024 ROK**

W budżecie Gminy Ustka na 2024 rok na wykonanie zadań wynikających z harmonogramu realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zaplanowano wydatki w wysokości **521.120,00 złotych** (410.000,00 złotych z tytułu opłat za wydawane zezwolenia na sprzedaż alkoholu oraz 111.120 z tytułu opłat od napojów alkoholowych o ilości nie przekraczającej 300 ml – tzw. małpkowe).

Wysokość faktycznie pozyskanych środków na realizację programu wyniosła **454.488,64 złotych**.

Zgodnie z Uchwałą Nr XLII.830.2024 Rady Gminy Ustka z dnia 6 marca 2024 roku do budżetu przeciwdziałania alkoholizmowi dopisano kwotę 138.428,69 złotych jako środki pozostałe z roku 2023. **Łączna kwota przeznaczona do realizacji Programu w roku 2024 wyniosła zatem 592.917,33 złotych. W roku 2024 wydatkowano kwotę 513.606,02 złotych.**

Kwotę niewykorzystaną w roku 2024 w wysokości 79.510,24 złotych zgodnie z Uchwałą Nr XII.158.2025 Rady Gminy Ustka z dnia 8 marca 2025 roku dopisano do realizacji w 2025 roku.

Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień, oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują.

Program zakłada realizację działań, które są zgodne zarówno z kierunkami zawartymi w ustawie z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 roku poz. 2151), jak i z kierunkami zawartymi w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U. z 2023 roku poz. 1939). Ustawy te nakładają na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek prowadzenia działań w obszarze profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom oraz integracji społecznej osób uzależnionych czyniąc je zadaniami własnymi gminy.

W ramach zintegrowanego przeciwdziałania uzależnieniom, nowym elementem gminnego programu są zadania związane z uzależnieniami behawioralnymi.

Problemy uzależnień, choć mają charakter powszechny, to jednak ze względu na różnorodność czynników mających wpływ na zjawisko uzależnień behawioralnych, wymagają prowadzenia regionalnych i lokalnych diagnoz. Analiza ich wyników pozwala formułować praktyczne wnioski i zalecenia, celujące w obszary podwyższonego ryzyka.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Ustka na rok 2024 stworzony został także w oparciu o wybrane rekomendacje wydane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU) do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2024 roku.

Podstawową rekomendacją jest wdrożenie systematycznej diagnozy lokalnej mającej stanowić punkt wyjścia do planowania i wdrażania skutecznych strategii profilaktycznych i pomocowych. Zbieranie informacji na temat skali i rodzaju problemów związanych z uzależnieniami wynika z konieczności podejmowania działań w oparciu o analizę sytuacji i diagnozę potrzeb.

Należy też zaznaczyć, że Gminny Program został przygotowany w oparciu o Narodowy Program Zdrowia na lata 2021–2025 i odnosi się do wykazu zadań z NPZ służących realizacji celu operacyjnego nr 2 NPZ, tj. Profilaktyka uzależnień (Dz. U. z 2021 roku poz. 642). NPZ jest dokumentem strategicznym dla zdrowia publicznego, a więc podstawą działań w tym zakresie.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Ustka na rok 2024 powstał w oparciu o:

- 1) prowadzenie działań informacyjno–edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia,
- 2) upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży,
- 3) poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie i wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i wychowawców,
- 4) podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 5) inicjowanie, wspieranie i prowadzenie badań dotyczących problemów wynikających z używania alkoholu, w tym przemocy w rodzinie,
- 6) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą,
- 7) ograniczenia szkód zdrowotnych i społecznych,
- 8) nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Głównymi celami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2024 roku były:

- 1) redukcja szkód spowodowanych używaniem alkoholu, narkotyków i dopalaczy oraz zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych poprzez działania wychowawcze, kulturalne i profilaktyczne,
- 2) redukcja szkód spowodowanych uzależnieniami behawioralnymi poprzez działania wychowawcze, kulturalne i profilaktyczne,
- 3) ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież poprzez wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki, opartych o kształtowanie właściwych postawi wartości,
- 4) ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego, w tym szkód zdrowotnych oraz rozwojowych dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz skali zjawisk przemocy w rodzinie,
- 5) wspieranie skutecznych procedur kontroli społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu (przeciwdziałanie przemocy),
- 6) podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i dopalaczy oraz możliwości zapobiegania zjawisku,
- 7) zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej,
- 8) zwiększenie skuteczności istniejącego systemu pomocy dla osób uzależnionych, nadużywających alkoholu, członków ich rodzin oraz ofiar i sprawców przemocy w rodzinie poprzez udzielanie kompleksowej pomocy specjalistycznej,
- 9) promowanie właściwych postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania zjawisku narkomanii, uzależnień behawioralnych, przestępczości i przemocy w rodzinie,
- 10) doskonalenie działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia, promowania postaw społecznych ważnych dla profilaktyki uzależnień i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjno-informacyjnej, sportowej i kulturalnej.

Oferta skierowana do mieszkańców Gminy Ustka w 2024 roku była różnorodna. Funkcjonowały następujące punkty pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom (skierowane były także do wszystkich mieszkańców Gminy):

- 1) Punkt Interwencji Kryzysowej działający w Urzędzie Gminy Ustka (działał od stycznia do grudnia, (lipiec i sierpień stanowiły przerwę wakacyjną), interesanci przyjmowani byli w każdą środę miesiąca w godzinach od 15.00 do 17.00;
- 2) grupy wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych w Objeździe (grupy prowadzone były przez certyfikowaną specjalistkę terapii uzależnień; punkty prowadzone były w systemie stacjonarnym), punkt prowadzony był w każdy poniedziałek miesiąca w godzinach od 15.30 do 18.30;
- 3) grupa wsparcia dla uzależnionych i współuzależnionych w Zaleskich (grupa prowadzona była przez certyfikowaną specjalistkę terapii uzależnień - punkt

prowadzony w systemie stacjonarnym), punkt prowadzony był w każdy wtorek miesiąca w godzinach od 17.00 do 19.00;

- 4) grupa wsparcia dla uzależnionych w Pęplinie (grupa prowadzona była przez certyfikowaną specjalistkę terapii uzależnień - punkt prowadzony w systemie stacjonarnym), punkt prowadzony był w każdy wtorek miesiąca w godzinach od 19.30 do 21.00;
- 5) zatrudniono psychologa, który świadczy usługi w zakresie pomocy psychologicznej dla klientów Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz współpracuje ze szkołami na terenie Gminy Ustka.

Działyły świetlice środowiskowe. W 10 świetlicach środowiskowych w Duninowie, Gąbinie, Wytownie, Machowinie, Wodnicy, Pęplinie, Starkowie, Możdżanowie, Charnowie i Objeździe realizowane były zajęcia opiekuńczo – wychowawcze i socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii Oddział w Słupsku. Zajęcia w każdej ze świetlic odbywały się dwa razy w tygodniu po 3 godziny (w tym 1,5 godziny zajęć socjoterapeutycznych i 1,5 godziny zajęć opiekuńczo – wychowawczych z elementami profilaktyki uzależnień).

Ponadto, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- 1) zakupiła kampanię profilaktyczną do szkół Gminy Ustka pn. „Zachowaj Trzeźwy Umysł” do realizacji przez nauczycieli szkół gminnych;
- 2) do szkół w Objeździe, Zaleskich i Charnowa zakupiła spektakle profilaktyczne dla dzieci i młodzieży;
- 3) zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego powołanego Zarządzeniem Wójta Gminy Ustka;
- 4) zorganizowała spektakle teatralne Teatru „TĘCZA” ze Słupska dla dzieci i młodzieży oraz mieszkańców Gminy Ustka.
- 5) zakupiła dwie kampanie profilaktyczne dla dzieci i młodzieży pn. „O depresji” oraz „Stop uzależnieniom behawioralnym”; kampanie będą realizowane przez nauczycieli w szkołach w Charnowie, Objeździe i Zaleskich.

W roku 2024 odbyły się kolonie letnie zorganizowane przez Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii Oddział w Słupsku, a finansowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Kolonie tradycyjnie odbyły się w Białym Dunajcu. Na 10- dniowy turnus wyjechało 35 dzieci wcześniej uczestniczących w roku szkolnym w zajęciach w świetlicach socjoterapeutycznych działających na terenie Gminy Ustka.

Działalność profilaktyczna oprócz prowadzonej w ramach działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzone była w formie ścisłej współpracy z następującymi podmiotami:

- 1) Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Ustce,
- 2) Centrum Zdrowia Psychicznego w Słupsku,
- 3) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku,
- 4) Komisariatem Policji w Słupsku,

- 5) Strażą Gminną w Ustce,
- 6) Placówką Straży Granicznej w Ustce,
- 7) Wydziałem Żandarmerii Wojskowej w Ustce,
- 8) Szkołami Podstawowymi działającymi na terenie Gminy Ustka,
- 9) Parafiami Rzymsko – Katolickimi,
- 10) Sądem Rejonowym w Słupsku
- 11) organizacjami pozarządowymi zajmującymi się profilaktyką uzależnień.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Komisja składa się z siedmiu osób, pracami Komisji kieruje jej Przewodnicząca.
W 2024 roku Komisja obradowała 16 razy.

Głównym zadaniem Komisji było:

- 1) opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (poprzedzone wcześniejszą lustracją punktu),
- 2) podejmowanie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego,
- 3) kontrola sprzedaży napojów alkoholowych.

Procedura zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego polega na zdiagnozowaniu osoby, co do której został złożony wniosek oraz podjęciu wszelkich środków polegających na pomocy przy podjęciu leczenia i terapii.

Komisja kieruje uczestnika postępowania do lekarzy biegłych sądowych – psychiatry i psychologa – w celu przeprowadzenia badania i wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz określenia zasad i warunków leczenia. W 2024 roku skierowano do biegłych sądowych 12 osób.

W przypadku diagnozy zespołu uzależnienia od alkoholu, Komisja kieruje wniosek do Sądu o zobowiązanie danej osoby do podjęcia leczenia odwykowego, ustalenia sposobu leczenia odwykowego (leczenie ambulatoryjne lub stacjonarne) oraz ustanowienie na czas leczenia kuratora sądowego. W sprawach dotyczących zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego Komisja spotykała się prowadząc rozmowy z osobą uzależnioną, jej rodziną i wnioskodawcą. W 2024 roku Komisja skierowała do Sądu Rejonowego w Słupsku o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego 7 osób.

	2020	2021	2022	2023	2024
Ilość posiedzeń	18	18	15	16	16
Ilość skierowań do lekarzy biegłych sądowych (psychiatra, psycholog) w celu przeprowadzenia badania i wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz określenia zasad i warunków leczenia	8	13	7	10	12

Ilość wniosków do Sądu Rejonowego o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	7	12	6	9	7
--	---	----	---	---	---

Zadania i sposoby realizacji programu w 2024 roku:

Środki finansowe zatwierdzone przez Radę Gminy Ustka w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zostały wydane zgodnie z jego zapisami, a zadania były realizowane między innymi poprzez:

- 1) organizację bezpłatnych dla mieszkańców Gminy miejsc świadczących pomoc rodzinie,
- 2) organizację czasu i zajęć dla dzieci i młodzieży poza zajęciami w szkole,
- 3) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu (dostępność profesjonalnej terapii warunkuje skuteczność innych działań podejmowanych na rzecz osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin),
- 4) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie (nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego),
- 5) prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży
- 6) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i innych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych (dotacje udzielane podmiotom spełniającym kryteria określone w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii).
- 7) zapewnienie możliwości korzystania z porad i konsultacji Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego,
- 8) udzielanie wszechstronnej pomocy doraźnej poprzez pracę socjalną pracowników GOPS,
- 9) podejmowanie interwencji kryzysowych w rodzinach dotkniętych problemem narkomanii (policja, psycholog, pracownicy GOPS, członkowie GKRPA),
- 10) współpraca członków Komisji w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego przy udzielaniu pomocy osobom i rodzinom osób uzależnionych od narkotyków i dopalaczy.

Sporządziła
Lidia Orłowska- Getler